

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti. sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 7. maja 1856.

Nova koristna najdba.

Zidovom prav terpežno farbo dati.

V nemškem obertnijskem časniku „Baier. Gewerbebl.“ se močno priporoča ta najdba in ker vémo, da se marsikrat za zidove cerkev, zvonikov in družih poslopij, ktere dež spira in solnee prepeka, potrebuje taka stanovitna pa tudi očem prijetna farba, tedaj naznanjamo tudi našim bravcem to pripravo, ktero je po dolzih in dražih skušnjah dr. Adalbert Redenbacher najdel. Naj bolji in naj bolji kup za tako farbanje sta zeleni vitrijol (Eisenvitriol) in pa plavi vitrijol (Kupfervitriol); oba sta na prodaj v štacunah *). Ravná se pa še s tem ali unem takole: Vitrijol se raztopí v merzli ali gorki vodi, in zid (rajh) ali kamni se namažejo s to vodo ali pa se kamni položé v to namako; ko so nekoliko časa se namakali, se dajo na soncu posušiti. Kmali se vidi na zidu ali na kamnu farba, ktera je v 24 urah že večidel tako stanovitna, da se pozneje ne spremeni več, pa če se tudi spremeni, je še lepša kakor izpervega.

Če več ali manj se raztopí vitrijola v vodi, toliko bolj ali manj očitna je farba. Bomo povedali bolj na drobno kako in kaj.

Če vzameš 3 lote zelenega vitrijola (Eisenvitriol) in ga raztopiš v bokalu ali pintu (Mass) vode in storiš z raztoplino kakor smo gori rekli, bo zid ali kamen, ki ga pofarbaš, bledorumen.

6 lotov ravno tega vitrijola raztopljenega v bokalu ali pintu vode, naredí že bolj očitno rumeno farbo.

Če se ga raztopí 12 lotov v bokalu vode, imaš rudečkasto-rumeno farbo.

Če se pa zelenega vitrijola vzame ravno toliko kolikor vode, cika rumena farba še bolj na rudečo, tako, da je skor rudeča.

Ako pa kamen ali rajh popred namažeš z raztoplino šisk ali hrastove skorje **) in ga čez 24 ur še le, ali še pozneje namažeš z vodo zelenega vitrijola (6 lotov v bokalu vode raztopljenih) dobiš rujavo farbo. Kamen ali zid, ki se poprej z raztoplino šiskje kisline (Gallussäurelösung) namaže, berž pa, ko se je to posušilo, pofarba s to raztoplino, dobí plavkasto-černo ali černo farbo.

Ako se 6 lotov plavega vitrijola (Kupfervitriol) raztopí v bokalu vode, dá ta raztoplina kamnu in zidu plavkasto-zeleno farbo, ktero zrak čez delj časa spremeni v blede-zeleno. Ako se pa rajh ali kamen najprej s toplino šiskje kisline namaže, in ko se je osušila, berž z imenovano vodo plavega vitrijola pofarba, dobí včasih bolj, včasih manj temno-zeleno, umazano-zeleno ali rujavkasto farbo kakor se je več ali manj šiskje kisline vzelo.

Gospodarske skušnje.

(Limova voda se je zoper plesnino grojzdja) lani v južnih Tiroljih tako poterdila, da vinorejci, ki so jo

*) Cena zelenega vitrijola je 4 kraje., plavega pa 24 kraje. funt.

**) Šisk (Galläpfel) ali hrastovih skorij se namaka v ne močnem vinskem cvetu, da se zagoltni stroj iz njih izvleče.

rabili, zraven pa tudi skušali drugih pripomočkov, zagotavlajo, da spirati grojzdje z limovo vodo, ktera se napravi, ako se poldrugi funt ali dva funta lima raztopí v 40 bokalih vode, ni le naj cenejše temuč tudi naj gotovše zdravilo bolnega grojzdja. Skušnja je lansko leto učila, da to pomakanje ali spiranje grojzdja je tudi za to dobro bilo, da je grojzdje bolj rastlo in jagode so debeleje bile pa tudi se manj razpokovale. Priporočajo pa Tiroljci, da se grojzdi morajo ob pravem času pomakati v to vodo, in to je berž izzačetka ko začne plesniti. Kadar se je plesnivec še precej razširil in ugnjezdil, ne more pomagati več ta voda kakor tudi takrat ne, kadar se bolezen prikaže z neznano silo.

(Kako Rusi spravljajo svoje žito). Rusovske žitnice niso kašte kakor pri nas; njih žitnice so podzemeljske jame. In dolgo se dobro in zdravo ohranjuje žito v njih. Na Rusovskem namreč skoplejo na njivah globoke jame; na dnu in stranéh jih zadelajo z ilovco; na dno položé še slame in tudi strani zadelajo ž njo, in potem vsujejo žito v taki hram. Ali jame ne nasujejo do verha z žitom, ampak za 4 čevlje je pustijo na verhu prazne, da ga zmerzlina ne doseže; ta prazni prostor zadelajo spet s slamo in čez slamo namečejo perstí, potem pa orjejo čez in vnovič sejejo. Na to vižo si hranijo žito več kot tri leta, ktero v teh podzemeljskih hramih tako zdravo in čisto ostane, kakor da bi bilo še le včeraj noter djano bilo. — Pravijo, da zadnje dvé leti so na Rusovskem grozno veliko žita na to vižo pospravili v teh podzemeljskih jamah, ktere so se začele sedaj odperati.

Pismice tičicam v gojzdih, vertih in na polji!

Nikar mi ne zamerite, da na Vaš prijazni dopis v „Novicah“ še le danes odgovorim, pa sprejmite ob enem tudi lepo zahvalo, da ste nas jele z milimi svojimi pesmicami spet razveseljevati, čeravno smo zaslužili, da bi nam bile že davnej slovó dale, ker res je, res, kar tožite, da ne le mladi smerkolini vas ob prepovedanem času zalezujejo, temuč tudi starcev ni sram vam po življenji streči. In čeravno se je prosilo za vas, naj bi slavno deželno poglavarstvo prepovedalo, spomladi in kadar valite, vas loviti, je ta prepoved le malo pomagala, ker nekteri ljudje so že taki, da se ne morejo zderževati, da bi ne ropali gnjezd, in drugi, da bi ne kupovali mladih ptičev iz prevelike ljubezni do njih. Vidi se tedaj, da nekterih razvad tudi postava ne more zatreti. Kaj tedaj storiti? En pomoček vam, drage prijateljice moje, vé, in po mojih mislih je to edini pomoček, namreč, da greste pod okenca vsih učiteljev, duhovnih in šolskih, in jih milo prosite: naj se usmilijo vas, in prav iskreno, pri vsaki priložnosti in neprenéhoma podučujejo mladost, da je nam samim, našim vertom in našemu polju v škodo, ako se nezmerno zatirujete ve dobrotnice človeške, ktere, prepevaje slavo Gospodu nebes in zemlje, razveselujete tudi naše serca. Po mojih mislih zamore le poduk mladosti naj več koristiti; storite tedaj, kar sem vam svetoval, in prav bo.

Zdravstvujte!

Vaš stari prijatelj iz Šiške.